

Soovitused

Soovitused 02/2020 Euroopa oluliste tagatiste kohta jälgimismeetmete kontekstis

Vastu võetud 10. novembril 2020

Sisukord

1. SISSEJUHATUS	4
2. PÕHIÕIGUSTE RIIVAMINE.....	6
3. EUROOPA OLULISED TAGATISED.....	8
Tagatis A – töötlemine peaks põhinema selgetel, täpsetel ja ligipääsetavatel eeskirjadel	8
Tagatis B – taotletavate seaduslike eesmärkide vajalikkust ja proportsionaalsust on vaja tõendada.....	9
Tagatis C – sõltumatu järelevalvemehhanism.....	11
Tagatis D – üksikisikutele peavad olema kättesaadavad tõhusad õiguskaitsevahendid.....	13
4. LÕPPMÄRKUSED.....	14

Euroopa Andmekaitsekohtu,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määruse (EL) 2016/679 (füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta; edaspidi „isikuandmete kaitse üldmäärus“) artikli 70 lõike 1 punkti e,¹

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) lepingut, eriti selle XI lisa ja protokoll nr 37, mida on muudetud EMP ühiskomitee 6. juuli 2018. aasta otsusega nr 154/2018²,

võttes arvesse kodukorra artiklit 12 ja artiklit 22,

võttes arvesse artikli 29 tööühma töödokumenti jälgimismeetmete kaudu eraelu puutumatus ja andmekaitse põhiõiguste riivamise põhjenduse kohta isikuandmete edastamisel (Euroopa olulised tagatised, edaspidi „olulised tagatised“), WP237,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVAD SOOVITUSED:

1. SISSEJUHATUS

1. Pärast kohtuasjas Schrems I tehtud otsust tuginesid artikli 29 tööühma raames kogunenud ELi andmekaitseasutused kohtupraktikale, et selgitada välja Euroopa olulised tagatised, mida tuleb järgida tagamaks, et jälgimismeetmete kaudu eraelu puutumatus ja andmekaitse põhiõiguste riivamine isikuandmete edastamisel ei ületaks demokraatlikus ühiskonnas vajalikku ja proportsionaalset määra.

2. Euroopa Andmekaitsekohtu soovib rõhutada, et Euroopa olulised tagatised põhinevad Euroopa Liidu Kohtu praktikal, mis on seotud Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklitega 7, 8, 47 ja 52, ning olenevalt olukorrast Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikal, mis on seotud Euroopa inimõiguste konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) artikliga 8, mis käsitleb konventsiooniosaliste riikide järelevalveküsimusi.³

3. Käesoleva dokumendi ajakohastatud versioonis arendatakse edasi Euroopa olulisi tagatisi, mille algne kavand koostati vastusena kohtuasjas Schrems I tehtud otsusele,⁴ et kajastada selgitusi, mida Euroopa Liidu Kohus (ja Euroopa Inimõiguste Kohus) andsid kavandi esialgse avaldamise järel, eelkõige märgilises otsuses kohtuasjas Schrems II.⁵

---

¹ Käesolevas dokumendis ei käsitleta andmete edastamist ega edasisaatmist, mis kuuluvad õiguskaitsedirektiivi (direktiiv (EL) 2016/680) kohaldamisalasse.

² Kõiki selle dokumendi viiteid liikmesriikidele tuleb mõista kui viiteid EMP liikmesriikidele.

³ Käesolevates soovitustes tuleneb mõiste „põhiõigused“ Euroopa Liidu põhiõiguste hartast. Kuid see katab ka Euroopa inimõiguste kaitse konventsioonis käsitletud inimõigusi.

⁴ Euroopa Liidu Kohtu otsus, 6. oktoober 2015, Maximilian Schrems vs Data Protection Commissioner, C-362/14, EU:C:2015:650 (edaspidi „Schrems I“).

⁵ Euroopa Liidu Kohtu otsus, 16. juuli 2020, Data Protection Commissioner vs Facebook Ireland Ltd, Maximilian Schrems, C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559 (edaspidi „Schrems II“).

4. Kohtuasjas Schrems II sedastas Euroopa Liidu Kohus, analüüsid komisjoni otsust 2010/87/EL kolmandates riikides asuvatele volitatud töötlejatele isikuandmete edastamise standardsete andmekaitseklauslite kohta harta artiklite 7, 8 ja 47 alusel, et ei leidu asjaolusid, mis mõjutaksid selle otsuse kehtivust, kuid tunnistas kehtetuks Privacy Shieldi otsuse. Euroopa Liidu kohus sedastas, et Privacy Shieldi otsus on vastuolus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45 lõikega 1, lähtudes harta artiklitest 7, 8 ja 47. Niisiis võib otsust pidada näiteks, kus kolmanda riigi jälgimismeetmed (antud juhul USA – välisluure jälitustegevuse seaduse (FISA) artikkel 702 ja presidendi korraldus 12333) ei ole piisavalt piiratud ning andmesubjektidele ei ole kättesaadavad tõhusad õiguskaitsevahendid oma õiguste kaitsmiseks, nagu on nõutud ELi õiguses, et lugeda kaitse tase kolmandas riigis „sisuliselt samaväärseks“ Euroopa Liidus isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45 lõike 1 tähenduses tagatuga.

5. Privacy Shieldi kehtetuks tunnistamise põhjused mõjutavad ka teisi andmeedastusvahendeid⁶. Ehkki kohus tõlgendas isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 lõiget 1 standardsete andmekaitseklauslite (edaspidi „andmekaitseklauslid“) kehtivuse kontekstis, kohaldatakse seda tõlgendust andmete mis tahes edastamisele kolmandatele riikidele mis tahes vahenditega, millele on osutatud isikuandmete kaitse üldmääruse artiklis 46.⁷

6. Kokkuvõttes peab Euroopa Liidu Kohus otsustama, milline põhiõiguste riivamine võib olla põhjendatud. Kuid sellise otsuse puudumisel ja senise kohtupraktika kohaldamisel peavad andmekaitseasutused hindama üksikjuhtumeid kas *ex officio* või kaebuse alusel ning saatma juhtumi edasi liikmesriigi kohtule (kui nad kahtlustavad, et edastamine ei vasta artiklile 45, kui tegemist on kaitse piisavuse otsusega) või edastamise peatama või keelama (kui nad leiavad, et isikuandmete kaitse üldmääruse artiklit 46 ei ole võimalik täita ja edastatavate andmete ELi õigusega nõutavat kaitset ei ole võimalik muude vahenditega tagada).

7. Ajakohastatud Euroopa oluliste tagatiste eesmärk on näha ette elemendid, mille abil analüüsida, kas kolmanda riigi ametiasutustele (riiklikud julgeolekuasutused või õiguskaitseasutused) isikuandmetele juurdepääsu võimaldavaid jälgimismeetmeid on võimalik lugeda põhjendatud riivamiseks või mitte.

8. Euroopa olulised tagatised on osa hindamisest, mis tuleb läbi viia, et teha kindlaks, kas kolmas riik tagab kaitse taseme, mis on sisuliselt samaväärne ELis tagatavaga, kuid nende eesmärk ei ole ükski määratleda kõik elemendid, mis on vajalikud otsustamiseks, et kolmas riik tagab sellise kaitse taseme kooskõlas isikuandmete kaitse üldmääruse artikliga 45. Samuti ei ole nende eesmärk määratleda kõik elemendid, mida võib olla vaja analüüsida hindamiseks, kas kolmanda riigi õiguskord takistab andmeekspordil ja andmeimportil pakkuda asjakohaseid kaitsemeetmeid vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 46.

9. Seepärast tuleks käesolevas dokumendis esitatud elemente lugeda kolmanda riigi olulisteks tagatisteks, kui hinnatakse kolmanda riigi jälgimismeetmetest põhjustatud eraelu puutumatus ja andmekaitse õiguste riivamist, mitte elementide loeteluks, millega näidatakse, et kolmanda riigi õiguskord tervikuna tagab sisuliselt samaväärse kaitsetaseme.

---

⁶ Vt Schrems II, punkt 105.

⁷ Vt Schrems II, punkt 92.

10. Euroopa Liidu lepingu artikli 6 lõikes 3 sätestatakse, et Euroopa inimõiguste kaitse konventsioonis sätestatud põhiõigused on ELi õiguse üldpõhimõtted. Nagu aga meenutab Euroopa Liidu Kohus oma õiguspraktikas, ei ole viimane formaalselt liidu õiguskorda kuuluv õigusinstrument, kuni liit ei ole konventsiooniga ametlikult ühinenud.⁸ Niisiis tuleb isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 46 lõike 1 alusel nõutav põhiõiguste kaitse tase määrata selle määruse sätete alusel, tõlgendatuna hartaga kaitstud põhiõiguste kontekstis. Seda arvestades peavad harta artikli 52 lõike 3 kohaselt selles sisalduvate õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad konventsiooniga tagatud õigustele, olema samad, nagu on selle konventsiooniga ette on nähtud, ning seega – nagu Euroopa Liidu Kohus meelde tuletab – tuleb Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast seoses õigustega, mis on ette nähtud ka Euroopa Liidu põhiõigust hartas, võtta harta vastavate õiguste tõlgendamisel arvesse minimaalse kaitsetasemena⁹. Harta artikli 52 lõike 3 viimase lause kohaselt „see säte [aga] ei takista liidu õiguses ulatuslikuma kaitse kehtestamist“.

11. Seepärast põhineb oluliste tagatiste sisu endiselt osaliselt Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikal ulatuses, milles hartaga ei nähta Euroopa Liidu Kohtu tõlgenduses ette kõrgemat kaitse taset, mis nõuab Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast erinevaid nõudeid.

12. Käesolevas dokumendis selgitatakse nelja Euroopa olulise tagatise tausta ja üksikasju.

2. PÕHIÕIGUSTE RIIVAMINE

13. Põhiõigused era- ja perekonnaelu, sealhulgas suhtluse austamisele ning isikuandmete kaitsele on sätestatud harta artiklites 7 ja 8 ja need kehtivad kõigile. Lisaks sätestatakse artiklis 8 isikuandmete töötlemise seaduslikkuse tingimused ning tunnustatakse õigust andmetega tutvuda ja nõuda nende parandamist, nähes ühtlasi ette, et nende sätete täitmist kontrollib sõltumatu asutus.

14. „(T)oiming, mis seisneb isikuandmete edastamises liikmesriigist kolmandasse riiki, on juba iseenesest (...) isikuandmete töötlemine“¹⁰. Niisiis kohaldatakse sellisele konkreetsele toimingule harta artikleid 7 ja 8 ning nende kaitse laieneb edastatavatele andmetele, mistõttu tuleb tagada andmesubjektidele, kelle andmeid edastatakse kolmandasse riiki, selline õiguste kaitse tase, mis on sisuliselt samaväärne liidus tagatuga.¹¹

15. Kui Euroopa Liidu Kohtu sõnul mõjutab isikuandmete töötlemine harta artiklis 7 sätestatud põhiõigust eraelu puutumatus austamisele, mõjutab see ka õigust andmekaitsele, kuivõrd selline töötlemine kuulub harta artikli 8 kohaldamisalasse ja peab seega tingimata vastama selles artiklis sätestatud andmekaitseõuetele.¹²

---

⁸ Vt Schrems II, punkt 98.

⁹ Vt liidetud kohtuasjad C-511/18, C-512/18 ja C-520/18, La Quadrature du Net jt (edaspidi „La Quadrature du Net jt“).

¹⁰ Euroopa Liidu Kohus, Schrems II, punkt 83.

¹¹ Euroopa Liidu Kohus, Schrems II, punkt 96.

¹² Euroopa Liidu Kohus, Schrems II, punktid 170–171.

16. Seepärast tekib küsimus, kas seoses liidu õigusest tulenevate põhiõiguste võimaliku riivamisega, kui liikmesriik kohustab oma riigiseste õigusnormidega elektroonilise side teenuste osutajaid säilitama liiklusandmeid, et teha need vajadusel liikmesriigi pädevatele ametiasutustele kättesaadavaks, (...) järgitakse harta artikleid 7 ja 8¹³. Samad küsimused tekivad ka seoses teiste andmetöötluse liikidega, näiteks kui andmed edastatakse muudele isikutele kui kasutajad või andmetele antakse nende kasutamiseks juurdepääs,¹⁴ mis seetõttu hõlmab samuti põhiõiguste riivamist. Pealegi kujutab väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ametiasutuse juurdepääs andmetele endast täiendavat riivamist.¹⁵

17. Riivamise tuvastamiseks ei ole oluline, „kas asjasse puutuvad eraelulised andmed on delikaatsed või mitte või kas puudutatud isikud on selle riive tõttu pidanud taluma mingeid ebamugavusi või mitte“¹⁶. Euroopa Liidu Kohus on samuti rõhutanud, et ei ole oluline, kas edastatud teavet hiljem kasutatakse.¹⁷

18. Samas ei ole harta artiklites 7 ja 8 tunnustatud õigused siiski absoluutsed eelisõigused, vaid silmas tuleb pidada nende ülesannet ühiskonnas.¹⁸

19. Harta hõlmab vajalikkuse ja proportsionaalsuse kontrolli, et sõnastada kaitstavate õiguste piirangud. Harta artikli 52 lõikes 1 määratakse artiklite 7 ja 8 võimalike piirangute ulatus, sätestades et „hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist tohib piirata ainult seadusega ning arvestades nimetatud õiguste ja vabaduste olemust. Proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt võib piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu poolt tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.“

20. Euroopa Liidu Kohus kordas, et harta artiklitega 7 ja 8 tagatud põhiõiguste riivamist hõlmavate ELi õigusaktide puhul „peavad õigusaktis olema ette nähtud selged ja täpsed reeglid, mis reguleerivad asjaomase meetme ulatust ja kohaldamist ning millega on kehtestatud miinimumnõuded, millest tulenevalt on isikutel, kelle isikuandmetega on tegu, piisavad tagatised, mis võimaldavad neid andmeid kuritarvitamise ohu eest tõhusalt kaitsta“, eelkõige „kui esineb suur oht, et neile andmetele pääsetakse juurde ebaseaduslikult“.¹⁹

21. Euroopa Liidu Kohtu sõnul on eraelu puutumatus õiguse kaitsmiseks nõutav, et isikuandmete kaitse erandid ja piirangud „piirduksid sellega, mis on tingimata vajalik“. Lisaks ei tohi üldisest huvist lähtuvat eesmärki taotledes jätta arvesse võtmata, et see peab olema kooskõlas põhiõigustega, mida meede puudutab, ning selleks tuleb „saavutada tasakaal“ nimetatud eesmärgi ning asjasse puutuvate huvide ja õiguste vahel.²⁰

---

¹³ Euroopa Liidu Kohus, kohtuasi C-623/17, Privacy International (edaspidi „Privacy International“), punkt 60.

¹⁴ Euroopa Liidu Kohus, Privacy International, punkt 61.

¹⁵ Euroopa Inimõiguste Kohus, Leander, punkt 48; Euroopa Inimõiguste Kohus, Rotarum, punkt 46; Euroopa Liidu Kohus, Digital Rights Ireland, punkt 35.

¹⁶ Euroopa Liidu Kohus, Schrems II, punkt 171, sh viidatud kohtupraktika.

¹⁷ Euroopa Liidu Kohus, Schrems II, punkt 171, sh viidatud kohtupraktika.

¹⁸ Euroopa Liidu Kohus, Privacy International, punkt 63.

¹⁹ Euroopa Liidu Kohus, Privacy International, punkt 68 ja selles viidatud kohtupraktika.

²⁰ Euroopa Liidu Kohus, Privacy International, punkt 68 ja selles viidatud kohtupraktika.

22. Järelikult ei tohi juurdepääs isikuandmetele, nende säilitamine ja edasine kasutamine ametiasutustes jälgimismeetmete raames väljuda selle piiridest, mis on hartat silmas pidades tingimata vajalik – vastasel juhul neid „ei saa pidada demokraatlikus ühiskonnas põhjendatuks“.²¹

23. Nelja Euroopa olulise tagatisega, mida järgmises peatükis lahti seletatakse, tahetakse täpsustada, kuidas hinnata eraelu puutumatus ja andmekaitse põhiõiguse riivamise taset ametiasutuste jälgimismeetmete kontekstis kolmandas riigis isikuandmete edastamisel ning mis õiguslikke nõudeid tuleb seega kohaldada, et hinnata, kas selline riivamine oleks harta kohaselt aktsepteeritav.

3. EUROOPA OLULISED TAGATISED

24. Pärast kohtupraktika analüüsimist leiab Euroopa Andmekaitseõukogu, et kehtivad õiguslikud nõuded hartas tunnustatud andmekaitse ja eraelu puutumatus õiguse piirangute põhjendamiseks võib kokku võtta neljas Euroopa olulises tagatistes:

- A. töötlemine peaks põhinema selgetel, täpsetel ja ligipäasetavatel eeskirjadel;
- B. taotletavate seaduslike eesmärkide vajalikkust ja proportsionaalsust on vaja tõendada;
- C. vajalik on sõltumatu järelevalvemehhanism;
- D. üksikisikutele peavad olema kättesaadavad tõhusad õiguskaitsevahendid.

25. Tagatised põhinevad eraelu puutumatus ja andmekaitse põhiõigustel, mida kohaldatakse kõikidele inimestele nende kodakondsusest olenemata.

Tagatis A – töötlemine peaks põhinema selgetel, täpsetel ja ligipäasetavatel eeskirjadel

26. Harta artikli 8 lõike 2 kohaselt tuleb isikuandmeid töödelda muu hulgas „kindlaksmääratud eesmärkidel ja asjaomase isiku nõusolekul või muul seaduses ettenähtud õiguslikul alusel“,²² nagu meenutas Euroopa Liidu Kohus kohtuotsuses Schrems II. Lisaks tohib harta artikli 52 lõike 1 kohaselt hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ELis ainult seadusega. Seega peab põhjendatud riivamine olema vastavuses seadusega.

27. Selles õiguslikus aluses tuleks näha ette selged ja täpsed reeglid, mis reguleerivad asjaomase meetme ulatust ja kohaldamist ning kehtestavad miinimumnõuded²³. Lisaks tuletas kohus meelde, et „see õigusakt peab olema riigisisises õiguses õiguslikult siduv“²⁴. Sellega seoses selgitas Euroopa Liidu Kohus, et kolmanda riigi kehtiva õiguse hindamisel tuleks keskenduda sellele, kas eraisikutel on võimalik kohtus seadust kasutada ja sellele tugineda.²⁵ Seepärast osutab kohus, et andmesubjektidele antud õigustele peab saama kohtus tugineda; kui inimestele ei anta kohtulikult kaitstavaid õigusi

---

²¹ Euroopa Liidu Kohus, Privacy International, punkt 81.

²² Vt Schrems II, punkt 173.

²³ Vt Schrems II, punktid 175 ja 180, ning 26. juuli 2017. aasta arvamus 1/15 (ELi–Kanada broneeringuinfo leping), punkt 139 ja viidatud kohtupraktika.

²⁴ Vt Privacy International, punkt 68. Samuti peaks olema selge, et otsuse prantsuskeelses versioonis kasutab kohus sõna „*réglementation*“, mis on laiemas tähendusega kui ainult parlamendiaktid.

²⁵ Vt Schrems II, punkt 181. Selles punktis viitab Euroopa Liidu Kohus USA presidendi poliitikasuunisele nr 28.

ametiasutuste vastu, ei saa tagatud kaitse taset vastupidiselt isikuandmete kaitse üldmääruse artikli 45 lõike 2 punktile a pidada sisuliselt samaväärseks hartast tulenevaga.²⁶

28. Lisaks rõhutas kohus, et eeskätt peab õigusaktis olema märgitud, mis asjaoludel ja tingimustel võib selliste andmete töötlemist ette nägeva meetme võtta²⁷ (vt allpool tagatise B all seos nende nõuete ning vajalikkuse ja proportsionaalsuse eesmärgi vahel).

29. Euroopa Liidu Kohus on ka sedastanud, et „nõue, mille kohaselt peab põhiõiguste teostamise igasugune piiramine olema sätestatud seaduses, tähendab, et õiguslik alus, mis võimaldab nendesse õigustesse sekkuda, peab ise määratlema, kui ulatuslikult tohib asjaomase õiguse teostamist piirata“.²⁸

30. Kokkuvõttes ei leia Euroopa Inimõiguste Kohus, et oleks alust kohaldada ühelt poolt erinevaid põhimõtteid, mis hõlmavad isiklike sidevahendite pealtkuulamise eeskirjade kättesaadavust ja selgust, ja teisalt üldisemaid seireprogramme²⁹. Euroopa Inimõiguste Kohus on samuti selgitanud, et õiguslik alus peaks hõlmama vähemalt jälgitavate inimeste kategooriate määratlust, meetme kestuse pikkust, saadud andmete analüüsimise, kasutamise ja säilitamise korda ning andmete teistele pooltele edastamisel rakendatavaid ettevaatusabinõusid.³⁰

31. Samuti peab riivamise mõju üksikisikule olema etteaimatav, et võimaldada talle piisav ja tõhus kaitse meelevaldse riivamise ja kuritarvitamise ohu eest. Seetõttu peab andmete töötlemine põhinema täpsel, selgel, aga ka juurdepääsetaval (st avalikul) õiguslikul alusel³¹. Selle küsimusega seoses tuletas Euroopa Inimõiguste Kohus Zakharovi kohtuasjas meelde, et sõnumite pealtkuulamise ja vaatamise korral ei saa „viide etteaimatavusele“ olla samasugune nagu muudes valdkondades. Ta täpsustas, et salajaste jälgimismeetmete kontekstis, näiteks sidevahendite pealtkuulamise, „ei saa etteaimatavuse nõue tähendada seda, et see peab lubama igaühel ette näha, kas ja millal võivad ametiasutused tema sõnumeid pealt kuulata või vaadata, et ta saaks seega oma tegevust korraldada“. Et aga sedalaadi olukorras on meelevaldsuse oht ilmne, „on oluline kehtestada telefonivestluste pealtkuulamiseks selged, üksikasjalikud eeskirjad – eelkõige seetõttu, et kasutuseks kättesaadav tehnoloogia muutub järkjärgult keerulisemaks. Riiklik õigus peab olema piisavalt selge, et anda kodanikele piisavalt teavet selle kohta, millistel asjaoludel ja millistel tingimustel on ametiasutustel õigus selliseid meetmeid kasutada“.³²

Tagatis B – taotletavate seaduslike eesmärkide vajalikkust ja proportsionaalsust on vaja tõendada

32. Harta artikli 52 lõike 1 esimese lause kohaselt tohib hartaga tunnustatud õiguste ja vabaduste teostamist piirata ainult nimetatud õiguste ja vabaduste olemust arvestades. Vastavalt harta artikli 52 lõike 1 teisele lausele võib proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt neile õigustele ja vabadustele

---

²⁶ Vt Schrems II, punkt 181.

²⁷ Vt Privacy International, punkt 68, seoses liikmesriigi õigusega.

²⁸ Vt Schrems II, punkt 175 ja viidatud kohtpraktika, samuti Privacy International, punkt 65.

²⁹ Euroopa Inimõiguste Kohus, Liberty, punkt 63.

³⁰ Euroopa Inimõiguste Kohus, Weber ja Saravia, punkt 95.

³¹ Euroopa Inimõiguste Kohus, Malone, punktid 65, 66.

³² Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 229.

piiranguid seada üksnes juhul, kui need on vajalikud ning vastavad tegelikult liidu tunnustatud üldist huvi pakkuvatele eesmärkidele või kui on vaja kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.³³

33. Seoses **proportsionaalsuse põhimõttega** sedastas kohus liikmesriikide seaduste kohta, et küsimust, kas eraelu puutumatus ja andmete kaitse õiguse piiramine on õigustatud, tuleb ühelt poolt hinnata sellise piiranguga kaasneva **riive raskust** kaaludes³⁴ ja teiselt poolt kontrollides, et piiranguga taotletava **üldisele huvile vastava eesmärgi olulisus** on selle raskusastmega vastavuses.³⁵

34. Võib märkida, et kohtuasjas La Quadrature du net jt otsustas Euroopa Liidu Kohus seoses liikmesriigi ja mitte kolmanda riigi õigusega, et eesmärk kaitsta riigi julgeolekut võib põhjendada meetmeid, mis toovad kaasa raskemaid põhiõiguste riiveid kui need, mida oleks võimalik põhjendada teiste eesmärkidega, nagu näiteks võitlus kuritegevusega. Kohus leidis siiski, et see on nii seni, kuni esinevad piisavalt konkreetsed asjaolud, mis võimaldavad järeldada, et asjaomane liikmesriik seisab silmitsi riigi julgeolekut ähvardava sellise suure ohuga, mis osutub tõeliseks ja vahetuks või ettearvatavaks ning vastab muudele harta artikli 52 lõikes 1 sätestatud nõuetele.³⁶

35. Seega peavad väljakujunenud kohtupraktika kohaselt isikuandmete kaitse erandid ja piirangud piirduma sellega, mis on tingimata vajalik³⁷. Selle nõude täitmiseks tuleb asjaomases õigusaktis lisaks ettenähtud selgetele ja täpsetele eeskirjadele, mis reguleerivad asjaomase meetme ulatust ja kohaldamist, kehtestada miinimumnõuded, millest tulenevalt on isikutel, kelle isikuandmed on edastatud, piisavad tagatised, mis võimaldavad neid andmeid kuritarvitamise ohu eest tõhusalt kaitsta. „Täpsemalt peab õigusaktis olema märgitud, millistel asjaoludel ja tingimustel võib nende andmete töötlemist hõlmava meetme võtta, tagades seeläbi, et riive piirdub rangelt vajalikuga. Niisuguste tagatiste olemasolu on veel vajalikum siis, kui isikuandmeid töödeldakse automaatselt“.³⁸

36. Kohtuasjas Schrems II on Euroopa Liidu Kohus rõhutanud, et kolmanda riigi õigusaktid, millest ei saa mingil viisil tuletada piiranguid sellega ette nähtud volitusele rakendada jälgimisprogramme välisluureinfo saamiseks, ei saa tagada kaitse taset, mis oleks sisuliselt samaväärne hartaga tagatuga. Tõepoolest, kohtupraktika kohaselt peab õiguslik alus, mis võimaldab põhiõiguste riivet,

---

³³ Schrems II, punkt 174.

³⁴ Selles kontekstis märkis kohus näiteks, et „lõppseadme asukoha kindlakstegemist võimaldavate andmete reaalses kogumises kaasnev riive näib eriti raske, kuna need andmed annavad pädevatele riigisestele asutustele võimaluse täpselt ja alaliselt jälgida mobiiltelefonide kasutajate liikumist (...)“ (La Quadrature du Net jt, punkt 187, sh viidatud kohtupraktika).

³⁵ La Quadrature du Net jt, punkt 131.

³⁶ Punktid 136 ja 137. Vt ka kohtuasi Privacy International, kus kohus sedastas, et sellised ohud on oma laadi ja erilise raskusastme tõttu teistsugused kui avalikku julgeolekut kahjustada võivate – sh raskete – pingete või häirete tekkimise üldine risk. Punkt 75. Näiteks kohtuasjas La Quadrature du Net jt märkis kohus, et liiklus- ja asukohaandmete automatiseeritud analüüsist tulenev riive on eriti raske, sest see hõlmab üldiselt ja vahet tegemata nende isikute andmeid, kes kasutavad elektroonilise side vahendeid, nii et selline meede võib proportsionaalsuse nõudele vastata üksnes olukordades, kus liikmesriik seisab silmitsi riigi julgeolekut ähvardava suure ohuga, mis osutub tõeliseks ja vahetuks või ettearvatavaks, ja muuhulgas tingimusel, et säilitamise kestus piirdub sellega, mis on tingimata vajalik (punktid 174–177).

³⁷ Schrems II, punkt 176, sh viidatud kohtupraktika.

³⁸ Schrems II, punkt 175.

proportsionaalsuse põhimõttele vastamiseks ise määratlema, kui ulatuslikult tohib asjaomase õiguse teostamist piirata.³⁹

37. **Vajaduse põhimõttega** seoses on Euroopa Liidu Kohus selgitanud, et õigusakt, „mis annab üldise loa säilitada kõikide selliste isikute kõik isikuandmed, kelle andmed on edastatud liidust (...), ilma et olenevalt taotletavast eesmärgist esineks eristamist, piiranguid või erandeid ning ilma, et oleks ette nähtud objektiivset kriteeriumi, mis võimaldaks piiritleda ametiasutuste juurdepääsu andmetele ja nende hilisemat kasutamist konkreetsetel rangelt piiritletud eesmärkidel, millega nii andmete tutvumise kui ka kasutamisega kaasnev sekkumine võib olla põhjendatud“, ei vasta sellele põhimõttele⁴⁰. Täpsemalt tuleb õigusakti, mis võimaldab ametiasutustel elektroonilise side sisuga üldiselt tutvuda, pidada harta artikliga 7 tagatud eraelu puutumatuse põhiõiguse põhisisu kahjustavaks.⁴¹

38. Samamoodi, hinnates seekord aga liikmesriigi ja mitte kolmanda riigi õigust, sedastas Euroopa Liidu Kohus kohtuasjas La Quadrature du Net jt, et „õigusnormid, milles on ette nähtud isikuandmete säilitamine, [peavad] alati vastama objektiivsetele kriteeriumidele, mis loovad seose säilitatavate andmete ja taotletava eesmärgi vahel“⁴². Samas kontekstis märgitakse ka kohtuasjas Privacy International, et seadusandja peab „lähtuma objektiivsetest kriteeriumidest, et määratlema asjaolud ja tingimused, mille esinemise korral tuleb riigi pädevatele ametiasutustele anda juurdepääs kõnealustele andmetele“.⁴³

Tagatis C – sõltumatu järelevalvemehhanism

39. Euroopa Andmekaitsekoostöögruppi tuleb meelde, et riivamine toimub andmete kogumise ajal, aga ka ajal, mil ametiasutusel on andmetele juurdepääs nende edasiseks töötlemiseks. Euroopa Inimõiguste Kohus on korduvalt öelnud, et eraelu puutumatuse ja andmekaitse õiguse mis tahes riivamise suhtes tuleks kohaldada tõhusat, sõltumatut ja erapooletut järelevalvesüsteemi, mille peab ette nägema kas

---

³⁹ Schrems II, punkt 180.

⁴⁰ Schrems I, punkt 93 koos edasiste viidetega. Vt antud juhul aga seoses liikmesriigi õiguse ja mitte kolmanda riigi õigusega, Privacy International, punkt 71, sh viidatud kohtupraktika. Selle juhtumi kohta sedastas kohus, et liikmesriigi õigusnormid, mis seavad elektroonilise side teenuste osutajatele kohustuse teha julgeoleku- ja luureteenistustele üldise ja valimatu edastamise teel kättesaadavaks liiklus- ja asukohaandmeid, väljuvad selle piiridest, mis on tingimata vajalik, ja neid ei saa pidada demokraatlikus ühiskonnas põhjendatuks, nagu nõuab eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv, tõlgendatuna harta alusel (punkt 81).

⁴¹ Schrems I, punkt 94.

⁴² La Quadrature du Net jt, punkt 133. Selles kontekstis kinnitas kohus, et seadusandlikud meetmed, millega nähakse ennetava meetmena ette liiklus- ja asukohaandmete valimatu säilitamine, on välistatud eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitleva direktiiviga, tõlgendatuna harta alusel. Seevastu sedastas kohus, et olukordades, kus riigi julgeolekut ähvardab suur oht, mis osutub tõeliseks ja vahetuks või ettearvatavaks, võib seadusandja võimaldada riigi julgeoleku kaitse eesmärgil teha elektroonilise side teenuste osutajatele ettekirjutuse säilitada liiklus- ja asukohaandmeid üldiselt ja vahet tegemata. Selline meede peaks siiski vastama teatavatele tingimustele. Eelkõige peab ettekirjutus olema ajaliselt piiratud sellega, mis on tingimata vajalik, kuid seda võib ohu püsimisel pikendada (punkt 168).

⁴³ Privacy International, punkt 78, sh viidatud kohtupraktika. Kohtuasjas Privacy International märkis kohus seoses ametiasutuse juurdepääsuga isikuandmetele vastavalt liikmesriigi õiguses sätestatule, et „üldist juurdepääsu kõigile säilitatavatele andmetele ei saa – kuivõrd puudub igasugune, isegi kaudne seos taotletava eesmärgiga – lugeda piirduvaks tingimata vajalikuks“ (punktid 77–78).

kohtunik või muu sõltumatu organ⁴⁴ (nt haldusasutus või parlamendiorgan). Euroopa Liidu Kohus võttis jälgimismeetmete rakendamise sõltumatut järelevalvet arvesse ka kohtuasjas Schrems II.⁴⁵

40. Euroopa Inimõiguste Kohus märgib, et ehkki jälgimismeetmete eelnev (kohtulik) lubamine on oluline tagatis meelevaldsuse vastu, tuleb arvesse võtta ka pealtkuulamissüsteemi tegelikku toimimist, sealhulgas võimu teostamise kontrolli- ja tasakaalustussüsteemi ning tegeliku kuritarvituse olemasolu või puudumist⁴⁶. Kohtuasjas Schrems II võttis Euroopa Liidu Kohus ühtlasi arvesse järelevalvemehhanismi seirefunktsiooni ulatust, mis ei hõlmanud üksikuid jälgimismeetmeid.⁴⁷

41. Liikmesriikide õigusega seoses tuvastas Euroopa Liidu Kohus hulga meetmeid, mis vastavad ELi õigusele vaid siis, kui neid võib tõhusalt kontrollida kas kohus või sõltumatu haldusasutus, mille otsus on siduv. Eesmärk on teha kindlaks, kas esineb meedet õigustav olukord ning kas on järgitud tingimusi ja tagatisi, mis peavad olema ette nähtud⁴⁸. Liiklus- ja asukohaandmete reaajas kogumiseks peaks kontroll võimaldama muu hulgas eelkontrolli, millega teha kindlaks, kas luba antakse üksnes tingimata vajaliku piires. Nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel võib meetmeid võtta sellise eelkontrollita; kohus nõuab siiski järelkontrolli lühikese aja jooksul.⁴⁹

42. Mis puudutab järelevalvemehhanismide sõltumatust seoses järelevalvega, siis võiks arvesse võtta Euroopa Liidu Kohtu järeldusi organi sõltumatuse kohta seoses õigusega edasi kaevata (vt allpool tagatise D all). Siin võib Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika pakkuda liseelemente. See kohus on väljendanud oma eelistust, et järelevalve eest vastutaks kohtunik. Ei ole siiski välistatud, et vastutada võib teine organ „senikaua, kui see on piisavalt sõltumatu täidesaatvast võimust“⁵⁰ ja „järelevalvet teostavatest asutustest ning talle on antud piisavad volitused ja pädevus tõhusa ja pideva kontrolli teostamiseks“.⁵¹ Euroopa Inimõiguste Kohus lisis, et sõltumatuse hindamisel tuleb arvesse võtta „järelevalveorgani liikmete ametisse nimetamise viisi ja juriidilist staatust“⁵². See hõlmab „õigusvaldkonna ameti pidamiseks kvalifitseeritud isikuid, kelle on ametisse nimetanud kas parlament või peaminister. Seevastu leiti, et siseminister – kes lisaks sellele, et ta määrati ametisse poliitiliste kaalutluste alusel ja et ta oli täidesaatva võimu liige, osales ta ka otseselt jälgimise erivahendite kasutuselevõtmisel – ei olnud piisavalt sõltumatu“⁵³. Samuti märgib Euroopa Inimõiguste Kohus, „et on oluline tagada järelevalveorganile juurdepääs kõikidele asjaomastele dokumentidele, sealhulgas suletud materjalidele“⁵⁴. Euroopa Inimõiguste Kohus võtab arvesse ka seda, „kas järelevalveorgani tegevus on avatud avalikuks kontrolliks“⁵⁵.

---

⁴⁴ Euroopa Inimõiguste Kohus, Klass, punktid 17, 51.

⁴⁵ Schrems II, punktid 179, 183.

⁴⁶ Euroopa Inimõiguste Kohus, vaidlustatud Big Brother Watch, punktid 319–320.

⁴⁷ Schrems II, punkt 179.

⁴⁸ Euroopa Liidu Kohus, La Quadrature du Net jt, punktid 168, 189.

⁴⁹ Euroopa Liidu Kohus, La Quadrature du Net jt, punkt 189.

⁵⁰ Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 258, Iordachi jt vs Moldova, punktid 40 ja 51 ning Dumitru Popescu vs Rumeenia, punktid 70–73.

⁵¹ Euroopa Inimõiguste Kohus, Klass, punkt 56 ja vaidlustatud Big Brother Watch, punkt 318.

⁵² Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 278.

⁵³ Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 278.

⁵⁴ Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 281.

⁵⁵ Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 283.

Tagatis D – üksikisikutele peavad olema kättesaadavad tõhusad õiguskaitsevahendid

43. Viimane Euroopa oluline tagatis on seotud üksikisiku õigusega õiguskaitsevahendile. Üksikisikul peab olema tõhus õiguskaitsevahend oma õiguste kaitsmiseks, kui ta leiab, et neid ei austata või ei ole austatud. Euroopa Liidu Kohus selgitas kohtuasjas Schrems I, et „õigusakt, milles ei ole andmesubjektile ette nähtud mingit võimalust kasutada õiguskaitsevahendeid, et tutvuda teda puudutavate isikuandmetega või lasta neisse parandusi teha või neid kustutada, [ei järgi] harta artiklis 47 sätestatud põhiõiguse tõhusale kohtulikule kaitsele põhisisu. Harta artikli 47 esimene lõik nõuab nimelt, et igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.“⁵⁶

44. Hinnates liikmesriigi õigust, mis võimaldab liiklus- ja asukohaandmete kogumist reaalses, leidis kohus, et teavitamine on vajalik selleks, „et andmesubjektid saaksid teostada oma harta artiklitest 7 ja 8 tulenevaid õigusi nõuda, et neil võimaldataks tutvuda oma isikuandmetega, mille suhtes kõnealused meetmed on võetud, ja vajaduse korral neid andmeid parandataks või need kustutataks, ning kasutada harta artikli 47 esimese lõigu alusel tõhusat õiguskaitsevahendit kohtus“⁵⁷. Sellegipoolest tunnistas ta, et nende isikute teavitamine, kelle andmeid on kogutud või analüüsitud, tohib siiski toimuda tingimusel (ja alles siis), kui see ei saa enam kahjustada nimetatud asutuse ülesannete täitmist.⁵⁸

45. Ka Euroopa Inimõiguste Kohtu jaoks on tõhusa õiguskaitsevahendi küsimus lahutamatu seotud isiku jälgimismeetmetest teavitamisega, kui jälgimine on lõpetatud. Eelkõige leidis kohus, et „asjaomasel üksikisikul on põhimõtteliselt vähe võimalusi kohtusse pöörduda, välja arvatud juhul, kui viimast teavitatakse tema teadmata võetud meetmetest ja seega on tal võimalik nende õiguspärasust tagantjärele vaidlustada, või välja arvatud siis, kui isik, kes kahtlustab, et tema sidevahendeid kuulatakse pealt või on pealt kuulatud, saab pöörduda kohtusse, nii et kohtu jurisdiktsioon ei olene sellest, et pealtkuulamise objekti on tema sidevahendite pealtkuulamisest teavitatud“⁵⁹. Euroopa Inimõiguste Kohus tunnistas sellega, et mõnel juhul ei pruugi teavitamist olla, kuid tõhus õiguskaitsevahend tuleb ette näha. Sel juhul on konkreetne kohus selgitanud näiteks Kennedy kohtuasjas, et kohus pakub piisavaid õiguskaitsevahendeid, kui see vastab reale kriteeriumidele, st on sõltumatu ja erapooletu organ, mis on vastu võtnud oma kodukorra, koosneb kõrges kohtunikuametis töötavates või seal töötanud liikmetest või kogenud juristidest ja sellele taotluse esitamine ei nõua tõendamiskohustuse ületamist⁶⁰. Üksikisikute kaebusi uurides peaks kohtul olema juurdepääs kogu vajalikule teabele,⁶¹ sealhulgas suletud materjalidele. Kokkuvõttes peaksid kohtul olema volitused heastada nõuete rikkumist.⁶²

---

⁵⁶ Euroopa Liidu Kohus, Schrems I, punkt 95.

⁵⁷ Vt La Quadrature du Net jt, punkt 190, ning Euroopa Liidu Kohus, arvamus 1/15, punkt 220.

⁵⁸ Vt La Quadrature du Net jt, punkt 191.

⁵⁹ Euroopa Inimõiguste Kohus, Zakharov, punkt 234.

⁶⁰ Euroopa Inimõiguste Kohus, Kennedy, punkt 190.

⁶¹ Euroopa Andmekaitseõukogu märgib, et inimõiguste voliniku arvates ei tohiks nn kolmanda osapoole reeglit – mille kohaselt ühe riigi luureasutused, mis edastavad teavet teise riigi luureasutustele, võivad kohustada teavet saavaid asutusi mitte avaldama edastatud andmeid ühelegi kolmandale isikule – kohaldada järelevalveasutuste suhtes, et mitte kahjustada tõhusa õiguskaitsevahendi võimalust (töödokument riiklike julgeolekuteeuste demokraatliku ja tõhusa järelevalve kohta).

⁶² Euroopa Inimõiguste Kohus, Kennedy, punkt 167.

46. Harta artiklis 47 viidatakse erikohtule, ehkki muudes keeleversioonides peale inglise keele eelistatakse sõna „kohus“,⁶³ samas kui Euroopa inimõiguste kaitse konventsioonis kohustatakse liikmesriike üksnes tagama, et „igaühel, kelle õigusi ja vabadusi on rikutud, on õigus tõhusale õiguskaitsevahendile riigivõimude ees“,⁶⁴ mis ei pruugi olla kohtuvõimud.⁶⁵

47. Euroopa Liidu Kohus on Schrems II otsuse kontekstis kolmanda riigi kaitse taseme piisavust hinnates korranud, et „õigussubjektil peab olema võimalus kasutada õiguskaitsevahendeid sõltumatus ja erapooletus kohtus, et tutvuda teda puudutavate isikuandmetega või lasta neisse parandusi teha või neid kustutada“⁶⁶. Samas kontekstis leiab Euroopa Liidu Kohus, et selliste riivamiste eest ei taga tõhusat õiguskaitset üksnes kohus, vaid ka organ⁶⁷, kes pakub harta artiklis 47 ette nähtuga sisuliselt samaväärseid kaitsemeetmeid. Schrems II otsuses rõhutas Euroopa Liidu Kohus, et tagada tuleb kohtu või organi sõltumatus – eelkõige täitevvõimust – koos kõikide vajalike tagatistega, sealhulgas tagandamise või ametisse nimetamise otsuse tühistamise⁶⁸ tingimused, ja et volitused, mis tuleks kohtule anda, peavad vastama harta artikli 47 nõuetele. Sellega seoses antakse organile⁶⁹ volitused võtta vastu otsuseid, mis on luureasutuste suhtes siduvad, vastavalt õiguslikele tagatistele, millele andmesubjektid võivad tugineda.⁷⁰

4. LÕPPMÄRKUSED

48. Nelja Euroopa olulist tagatist tuleb pidada põhielementideks, mida kasutada eraelu puutumatuse ja andmekaitse põhiõiguste riivamise taseme hindamisel. Neid ei tohiks hinnata üksteisest sõltumatult, sest need on omavahel tihedalt seotud, vaid üldiselt, vaadates läbi asjaomased õigusaktid jälgimismeetmete, andmesubjektide õiguste kaitse tagatiste miinimumtaseme ning kolmanda riigi õiguses sätestatud õiguskaitsevahendite kontekstis.

49. Need tagatised nõuavad teatavat tõlgendamist, eelkõige selle pärast, et kolmanda riigi õigusaktid ei pea kattuma ELi õigusraamistikuga.

50. Nagu sedastas Euroopa Inimõiguste Kohus Kennedy kohtuasjas, „[sõltub hinnang] kõikidest juhtumi asjaoludest, näiteks võimalike meetmete olemusest, ulatusest ja kestusest, nende määramiseks ette nähtud põhjustest, neid lubavatest, võtvatest ja kontrollivatest pädevatest asutustest ja siseriiklikus õiguses ette nähtud õiguskaitsevahenditest“.⁷¹

51. Niisiis võib kolmanda riigi jälgimismeetmete hindamine Euroopa oluliste tagatiste seisukohast viia kahele järeldusele:

---

⁶³Sõna „tribunal“ (erikohus) on näiteks saksa keeles tõlgituna „*Gericht*“ ja hollandi keeles „*gerecht*“.

⁶⁴ Euroopa inimõiguste kaitse konventsiooni artikkel 13.

⁶⁵ Euroopa Inimõiguste Kohus, Klass, punkt 67.

⁶⁶ Vt Schrems II, punkt 194.

⁶⁷ Vt Schrems II, punkt 197, milles kohus kasutab konkreetselt seda sõna.

⁶⁸ Vt Schrems II, punkt 195.

⁶⁹ Vt Schrems II, punkt 197, milles kohus kasutab konkreetselt seda sõna.

⁷⁰ Vt Schrems II, punkt 196.

⁷¹ Euroopa Inimõiguste Kohus, Kennedy, punkt 153.

-)] kõnealused kolmanda riigi õigusaktid ei paku Euroopa olulisi tagatise: sellisel juhul ei paku kolmanda riigi õigusaktid ELis tagatuga sisuliselt samaväärset kaitsetaset;
-)] kõnealused kolmanda riigi õigusaktid vastavad Euroopa olulistele tagatistele.

52. Hinnates isikuandmete kaitse taseme piisavust vastavalt isikuandmete kaitse üldmääruse artiklile 45, peab komisjon hindama, kas Euroopa olulisi tagatise järgitakse osana elementidest, mis tagavad, et kolmanda riigi õigusaktid tervikuna tagavad kaitsetaseme, mis on sisuliselt samaväärne ELis tagatuga.

53. Kui andmeeksportijad tuginevad koos andmeimportijatega isikuandmete kaitse määruse artiklis 46 sätestatud asjakohastele kaitsemeetmetele, võttes arvesse konkreetsete edastatavate andmete suhtes kohaldatavate kolmanda riigi õigusaktide nõudeid, peaksid nad tagama sisuliselt samaväärse kaitse taseme tõhusa saavutamise. Eelkõige juhul, kui kolmanda riigi seadus ei vasta Euroopa oluliste tagatiste nõuetele, tähendab see, et tuleb tagada, et kõnealune õigus ei riivaks edastamisega seotud tagatise ja kaitsemeetmeid, et oleks siiski ette nähtud isikuandmete kaitse tase, mis on sisuliselt samaväärne ELis tagatuga.

54. Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm väljastas lisasuunised ja -soovitused, mida tuleks hindamisel arvestada, olenevalt kasutatavast edastamisvahendist ja asjakohaste kaitsemeetmete tagamise vajadusest, võttes vastavalt olukorrale lisameetmeid.⁷²

55. Lisaks tuleks märkida, et Euroopa olulised tagatised põhinevad seaduses nõutul. Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm rõhutab, et Euroopa olulised tagatised põhinevad põhiõigustel, mida kohaldatakse igapäevase, kodakondsusest olenemata.

56. Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm kordab, et Euroopa olulised tagatised on kolmanda riigi jälgimismeetmetega kaasneva riivamise hindamisel võrdlusalus rahvusvahelise andmeedastuse kontekstis. Need võrdlusalus tulenevad ELi õigusest ning Euroopa Liidu Kohtu ja Euroopa Inimõiguste Kohtu praktikast, mis on liikmesriikide suhtes siduv.

---

⁷² Töörühm „Adequacy Referential“ WP 254 rev.01, läbi vaadatud ja vastu võetud 6. veebruaril 2018; Euroopa Andmekaitsekoostöö rühm soovitus 01/2020 meetmete kohta, millega täiendatakse edastamisvahendeid, et tagada isikuandmete kaitse ELi tase, 10. november 2020.